II

(Besluiten waarvan de publikatie niet voorwaarde is voor de toepassing)

COMMISSIE

BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 21 mei 1986

betreffende een steunmaatregel van de Bondsrepubliek Duitsland en het Land Beieren aan een producent van polyamide- en polyestergaren te Deggendorf

(Slechts de tekst in de Duitse taal is authentiek)

(86/509/EEG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, en met name op artikel 93, lid 2, eerste alinea,

Na de belanghebbenden overeenkomstig de bepalingen van genoemd artikel te hebben aangemaand hun opmerkingen te maken en gezien deze opmerkingen,

Overwegende hetgeen volgt:

I

Na herhaalde verzoeken van de Commissie deelde de Duitse Regering bij brieven van 22 maart en 25 juli 1985 de Commissie laattijdig mede, dat financiële steun was verleend aan een producent van polyamide- en polyestergaren te Deggendorf.

De steun werd verleend van 1981 tot eind 1983 ingevolge het gezamenlijke regionale steunprogramma van Bondsregering en Länder (Gemeinschaftsaufgabe) en ingevolge het regionale steunprogramma van het Land Beieren.

Ingevolge de gezamenlijke steunregeling van Bondsregering en Länder werd een subsidie van 6,12 miljoen DM verleend voor investeringen ten belope van 61,2 miljoen DM, terwijl voor gedeelten van de bovengenoemde investering ten bedrage van 35,9 miljoen DM ingevolge het regionale steunprogramma van het Land Beieren een lening van 11 miljoen DM tegen een rentevoet van 5 % en met een looptijd van acht jaar werd verstrekt. Derhalve vertegenwoordigt de uitgekeerde steun 28 % van de totale investering.

Aan de hand van een eerste onderzoek kwam de Commissie tot het oordeel dat de van 1981 tot eind 1983 uitgekeerde steun, die niet van tevoren bij de Commissie was aangemeld, onrechtmatig was daar de Duitse Regering in gebreke was gebleven aan haar verplichtingen krachtens artikel 93, lid 3, van het Verdrag te voldoen.

Ingevolge de in 1977 vastgestelde steuncode voor synthetische vezels en garens waarvan de Lid-Staten bij schrijven van 19 juli 1977 kennis is gegeven en die in het *Bulletin van de Europese Gemeenschappen* van juli/augustus 1977 (punt 1.5.3) en in dat van november 1977 (punt 2.1.47) is bekendgemaakt en in 1979, 1981, 1983 en 1985 is verlengd, moeten alle steunvoornemens van welke aard dan ook, ten gunste van ondernemingen in de sector synthetische vezels en garens tijdig bij de Commissie worden aangemeld, opdat deze haar opmerkingen kan maken, en, zo nodig, met betrekking tot de voorgenomen maatregel de procedure van artikel 93, lid 2, kan inleiden.

Ook was de Commissie van mening dat de steun niet bijdroeg aan de herstructurering van het produktiebedrijf van polyamide- en polyestergarens in de zin van de steuncode van de Gemeenschap betreffende synthetische vezels en garens, daar de steun noch tot een capaciteitsvermindering, noch tot een omschakeling op andere sectoren dan synthetische vezels en garens leidde.

Ook nam de Commissie het standpunt in dat de investering, die door de Duitse Regering was beschreven als een grondige rationalisatie, niet meer scheen in de houden dan een modernisering van de installatie voor de produktie en verwerking van synthetische garens om deze in bedrijf te kunnen houden en er althans het produktiepeil te handhaven — zo niet aanzienlijk uit te breiden — zonder enige fundamentele verandering te bewerkstelligen. Bijna 50 % van de totale investeringen waarvoor de

beide steunmaatregelen bestemd waren geweest, had rechtstreeks betrekking op de produktie van garens en op de spinnerijfase. Daar evenwel de overblijvende investeringsgedeelten, die met texturiseren en twisten, verven en breien van het aldus geproduceerde garen verband houden, logisch niet kunnen worden gescheiden van de feitelijke garenproduktie — daar dit in de meeste bedrijven volledig geïntegreerde produktiefasen zijn — had de gehele investering met eigen financiële middelen van de onderneming en zonder gbruikmaking van staatssteun moeten zijn uitgevoerd.

Tenslotte overwoog de Commissie dat, in een situatie waarin de andere producenten van synthetische vezels en garens in de Gemeenschap zich grote inspanningen bleven getroosten om zich door een aanzienlijke capaciteitsvermindering aan de huidige marktsituatie aan te passen, de betrokken steun niet tot bevordering strekt van een ontwikkeling die uit communautair oogpunt geëigend is om de handelsverstorende gevolgen daarvan te compenseren en dat de steun — door begunstiging van de betrokken onderneming in een sector met een groot handelsvolume en een zeer scherpe concurrentie — het handelsverkeer tussen Lid-Staten ongunstig kan beïnvloeden en derhalve onverenigbaar is met de gemeenschappelijke markt.

Derhalve was de Commissie van oordeel dat de steun niet voldoet aan de criteria die moeten worden vervuld om in aanmerking te komen voor één van de in artikel 92 voorziene afwijkingsmogelijkheden, zodat zij de procedure van artikel 93, lid 2, eerste alinea, van het Verdrag inleidde.

Bij schrijven van 23 september 1982 werd de Duitse Regering aangemaand opmerkingen te maken. De andere Lid-Staten werden op 17 oktober 1985 en de belanghebbende partijen op 29 oktober 1985 op de hoogte gesteld.

II

In haar opmerkingen uit hoofde van de procedure van artikel 93, lid 2, van het Verdrag, die bij schrijven van 30 december 1985 werden ingediend, merkte de Duitse Regering op dat de investering noodzakelijk was daar garens van de vereiste kwaliteit niet in voldoende mate op de internationale markt beschikbaar waren. Bovendien is in het raam van het investeringsproject een grondige rationalisatie doorgevoerd, die in een volledig geïntegreerd modern produktieproces is uitgemond, waardoor de handhaving van de 1 400 bestaande arbeidsplaatsen en schepping van 110 nieuwe arbeidsplaatsen werd gewaarborgd.

De Duitse Regering was van oordeel dat de steun uit hoofde van de beide betrokken steunregelingen tot compensatie strekte van de economische nadelen die het „Zonenrandgebiet" waartoe de regio Deggendorf behoort, ondervindt zodat de voorwaarden van artikel 92, lid 2, onder c), van het Verdrag waren vervuld en dat zij bovendien werden verleend ter bevordering van de ontwikkeling van het betrokken gebied, waarin de levensstandaard abnormaal laag is en waar een ernstig gebrek aan werkgelegenheid heerst, zodat daarenboven artikel 92, lid 3, onder a), van het Verdrag gold.

De Duitse Regering kwam derhalve tot de gevolgtrekking dat de steun verenigbaar was met de gemeenschappelijke markt.

In hun opmerkingen aangaande deze procedure stelden drie andere Lid-Staten en vier organisaties van het bedrijfsleven in de sector zich achter het standpunt van de Commissie waarbij zij uiting gaven van grote bezorgdheid over de steunmaatregel.

In deze opmerkingen werd nadruk erop gelegd dat de sector polyamide- en polyestergarens nog steeds met ernstige overcapaciteitsproblemen en lage prijzen te kampen heeft en dat in een dergelijke situatie steun die voor de modernisering en — in feite — voor capaciteitsverhogingen wordt verleend tot mededingingsdistorsie binnen de Gemeenschap zou leiden doordat ten onrechte voordelen aan de begunstigde worden verleend.

Ook werd opgemerkt dat de steun in strijd met de steuncode inzake synthetische vezels en garens was verleend.

III

De financiële bijstand die aan de onderneming te Deggendorf uit hoofde van het gezamenlijke regionale steunprogramma van Bondsregering en Länder (Gemeinschaftsaufgabe) en van het regionale steunprogramma van het Land Beieren is verleend, vormt steun in de zin van artikel 92, lid 1, van het Verdrag.

Deze gevolgtrekking wordt niet weerlegd met het argument dat regionale steun louter de nadelen van gesteunde gebieden compenseert uit het oogpunt van ondernemingen die een vestigingsplaats voor hun investeringen zoeken.

Ten eerste moet erop worden gewezen dat zelfs compensatie voor de nadelen van een gebied, strikt genomen, de begunstigde bevoordeelt, aangezien daardoor zijn kosten in dat gebied worden verminderd. Ten tweede is het in de meeste gevallen twijfelachtig of de nadelen van een gebied voldoende nauwkeurig kunnen worden gekwantificeerd om de steun op een juist compensatieniveau vast te stellen. Bovendien is het niveau, dat de Lid-Staten voor regionale steun plegen vast te stellen, gewoonlijk zo hoog, dat zij voor ondernemingen een positieve financiële stimulans vormt om zich in bepaalde gebieden te vestigen en daar te investeren. De stelling dat regionale steun de begunstigde bevoordeelt, wordt bevestigd door de bewoordingen van artikel 92, lid 3, van het Verdrag waarin is bepaald dat steun ter bevordering of vergemakkelijking van de economische ontwikkeling van bepaalde gebieden met de gemeenschappelijke markt verenigbaar worden geacht. Hieruit blijkt dat dergelijke steun onder artikel 92, lid 1, valt en dat niet kan worden gesteld dat regionale steun de begunstigde niet bevoordeelt, omdat zij louter compensatie voor de nadelen van de specifieke vestigingsplaats zou betekenen.

Derhalve moet deze steun bij de Commissie worden aangemeld, als bepaald in artikel 93, lid 3, van het Verdrag. Daarenboven verlangt de Commissie ingevolge de steuncode voor synthetische vezels en garens de voorafgaande kennisgeving van ongeacht welk steunvoornemen, ten behoeve van ondernemingen in de sector synthetische vezels en garens. Aangezien de Duitse Regering in gebreke is gebleven de betrokken steunmaatregelen in dit geval van tevoren aan te melden, heeft de Commissie ten aanzien van de maatregelen, alvorens deze ten uitvoer werden gelegd, geen standpunt kunnen innemen. Derhalve is de steun uit het oogpunt van Gemeenschapsrecht vanaf het ogenblik van de toepassing daarvan onrechtmatig. De situatie die door de niet-nakoming van verplichtingen is ontstaan, is buitengewoon ernstig, aangezien de steun reeds aan de begunstigde is uitgekeerd. De steun heeft hier gevolgen gehad, die met de gemeenschappelijke markt onverenigbaar worden geacht.

In gevallen van steun die onverenigbaar worden geacht met de gemeenschappelijke markt kan de Commissie — met gebruikmaking van een mogelijkheid die het Hof van Justitie haar in zijn arrest van 12 juli 1973 in de zaak 70/72 (1) heeft geboden — van de Lid-Staten verlangen dat zij steun die onrechtmatig is verleend, van de begunstigden terugvorderen.

IV

Het handelsvolume in synthetische vezels en garens, en met name in polyamide- en polyestergaren, is met 66, onderscheidenlijk 65 % van de totale produktie in de Gemeenschap die binnen de Gemeenschap wordt verhandeld, zeer groot.

De betrokken onderneming heeft een aandeel van 3 % van de totale polyamidecapaciteit in de Gemeenschap en van 4,9 % van de polyestercapaciteit. Zij heeft haar polyamidecapaciteit van 7 000 ton in 1980 verhoogd tot 10 000 ton in 1983 en de polyestercapaciteit van 7 000 ton in 1980 tot 18 000 ton in 1983. Daarenboven neemt de onderneming actief deel aan het intracommunautaire handelsverkeer, zowel met de geproduceerde garens als met de eindprodukten van garens als grondstof.

Er bestaat een aanzienlijke overcapaciteit voor polyamide- en polyestergarens binnen de Gemeenschap, daar — ondanks een recente conjuncturele opleving die in hoofdzaak het gevolg is van een geringere invoer uit de Verenigde Staten wegens de hoge dollarkoers en die eveneens moet worden gezien in het licht van zeer lage verschepingsniveaus in de afgelopen jaren — de geografische verschuiving van produktie-aandelen zich ten gunste van de derde wereld blijft voortzetten. In 1984 was de bezettingsgraad voor polyamide toegenomen tot 79 % (van 65 % in 1982), in hoofdzaak omdat de capaciteiten met circa 66 000 ton waren ingekrompen. Voor 1986 en de komende jaren zijn nog verdere sluitingen aangekondigd. De produktie daalde gedurende de afgelopen vier jaar met 9 %. De bezettingsgraad voor polyester beliep 85 % in 1984, tegenover 67 % in 1982. In polyester was de voornaamste reden voor de verbetering de inkrimping van de produktiecapaciteit met 73 000 ton gedurende deze periode. De leveringen daalden in de afgelopen vier jaar met 3 %.

Tengevolge hiervan bestaat er een hevige concurrentie tussen de producenten van polyamide- en polyestergarens in de Gemeenschap, die veelal verliezen blijven lijden daar de polyamideprijzen nog steeds niet boven het peil van 1974 liggen en de polyesterprijzen tot 70 % van het niveau van 1974 zijn gedaald.

De betrokken garens behoren tot de groep produkten waarover in de bedrijfstak regelingen moesten worden getroffen die een vermindering van de produktie inhielden.

In het onderhavige geval leidt de steun in kwestie tot mededingingsdistorsie, omdat zij het investeringsrendement van de begunstigde duidelijk verbetert en daardoor zijn financiële positie in vergelijking met de concurrenten die een dergelijke bijstand niet ontvangen, versterkt. De mededingingsdistorsie is aanzienlijk. De steun beloopt 10,85 % netto-subsidie-equivalent. Een vermindering van de investeringsuitgaven met een dergelijke marge geeft de gesteunde onderneming aanzienlijk voordeel over zijn niet gesteunde concurrenten. In gevallen waarin financiële steun van overheidswege de positie van een onderneming ten opzichte van andere ondernemingen die in het intracommunautaire handelsverkeer concurreren, versterkt, moet dit worden beschouwd als door die steun ongunstig te worden beïnvloed. In dit geval zou de steun, die tot een vermindering leidde van investeringskosten die de onderneming te Deggendorf normalerwijze had moeten dragen, het handelsverkeer ongunstig kunnen beïnvloeden en de mededinging tussen Lid-Staten vervalsen of dreigen te vervalsen door begunstiging van de betrokken onderneming in de zin van artikel 92, lid 1, van het Verdrag. Artikel 92, lid 1, behelst het beginsel dat steun die de daar beschreven kenmerken vertoont, met de gemeenschappelijke markt onverenigbaar is.

De in artikel 92, lid 2, onder a) en b), vastgestelde afwijkingen van deze onverenigbaarheid zijn in dit geval niet van toepassing wegens het karakter van de steun, die bovendien niet voor dergelijke doeleinden was beoogd.

In artikel 92, lid 3, is bepaald welke steun met de gemeenschappelijke markt verenigbaar kan worden geacht. De verenigbaarheid met het Verdrag moet worden getoetst in het kader van de Gemeenschap en niet in dat van een individuele Lid-Staat. Ten einde de goede werking van de gemeenschappelijke markt te verzekeren en rekening houdend met de beginselen van artikel 3, onder f), van het Verdrag, moeten afwijkingen van het beginsel van artikel 92, lid 1, als bedoeld in artikel 92, lid 3, bij het onderzoek van een steunregeling of een individuele steunuitkering op strikte wijze worden geïnterpreteerd.

(1) Jurispr. 1973, blz. 813.

Met name kunnen deze afwijkingen slechts worden toegestaan wanneer de Commissie zich ervan heeft vergewist dat de eventuele begunstigde bij ontstentenis van de betrokken maatregelen via het marktmechanisme alleen geen gedragslijn zou volgen die tot de verwezenlijking van een der betrokken doelstellingen zou bijdragen. Wanneer deze afwijkingen zouden worden toegepast op steunmaatregelen die niet op een dergelijke doelstelling zijn gericht, of waarin steun te dien einde niet noodzakelijk is, zouden ongegronde voordelen worden verleend aan industrieën of ondernemingen uit bepaalde Lid-Staten, wier financiële positie dan zou worden versterkt, en zou worden ingestemd met de nadelige gevolgen voor het handelsverkeer tussen Lid-Staten en concurrentiedistorsies die niet door het communautaire belang als omschreven in artikel 92, lid 3, worden gerechtvaardigd.

De Duitse Regering heeft immers niet kunnen aantonen — noch heeft de Commissie ergens uit kunnen afleiden — dat er een rechtvaardigingsgrond zou bestaan voor de vaststelling dat de steun onder een van de categorieën afwijkingen als bedoeld in artikel 92, lid 3, zou vallen.

Wat de uitzonderingen van artikel 92, lid 3, onder b), betreft is het duidelijk dat de betrokken steun niet tot de bevordering van de verwezenlijking van een belangrijk project van gemeenschappelijk Europees belang, noch tot de opheffing van een ernstige verstoring van de Duitse economie strekte. Steun ten behoeve van één onderneming in de bedrijfstak synthetische vezels en garens volstaat niet om de in artikel 92, lid 3, onder b), beschreven situatie te ondervangen.

Wat de afwijking betreft die in artikel 92, lid 3, onder c), wordt toegestaan ten gunste van „steunmaatregelen om de ontwikkeling van bepaalde vormen van economische bedrijvigheid te vergemakkelijken", dient te worden opgemerkt dat het peil van het handelsverkeer tussen Lid-Staten in synthetische vezels en garens over het algemeen, en met name in polyester- en polyamidegarens, zeer hoog is en de concurrentie zeer hevig wegens aanhoudende en onbetwiste overcapaciteiten en lage prijzen als boven nader toegelicht. Om deze redenen zijn synthetische vezels en garens met inbegrip van polyamide en polyester aan de regeling voor synthetische vezels onderworpen.

In haar schrijven van 11 augustus 1981 waarbij zij dit stelsel van controle op steunmaatregelen nogmaals voor een periode van twee jaar tot 19 juli 1983 verlengde, zodat de relevante periode in dit steungeval wordt bestreken, wees de Commissie de Lid-Staten erop dat zij met betrekking tot voorgenomen steun van sectoriële, regionale of algemene aard, die tengevolge zou hebben dat de nettoproduktiecapaciteit van ondernemingen in deze sector zou worden vergroot „a priori" een afwijzend standpunt zou innemen. Ook herinnerde zij de Lid-Staten eraan dat zij voorstellen tot verlening van steun ten behoeve van bespoediging of vergemakkelijking van het omschakelingsproces van synthetische vezels op andere activiteiten of herstructureringen die tot capaciteitsverminderingen zouden leiden, in welwillende overweging zou nemen.

In dit schrijven herinnerde de Commissie de Lid-Staten eveneens eraan dat zij voorafgaande kennisgeving verlangt van alle steunvoornemens, van welk type dan ook, ten behoeve van ondernemingen in de sector synthetische vezels en garens.

Alle steun voor de sector synthetische vezels moet niet alleen voldoen aan de voorwaarden van de regeling inzake synthetische vezels, doch is eveneens onderworpen aan de richtsnoeren van de Commissie van 1971 en 1977 betreffende steun aan de textielindustrie, ingevolge welke de verlening van investeringssteun verband moet houden met de verwezenlijking van duidelijke herstructureringsdoelstellingen en niet alleen bestemd zijn voor een modernisering van het produktieapparaat.

In dit geval geval heeft de investering die door de Duitse Regering is beschreven als een grondige rationalisatie, alleen betrekking op de modernisering van een onderneming voor de produktie en verwerking van synthetische vezels, ten einde deze in bedrijf te houden zonder enige fundamentele wijziging aan te brengen. De investeringen in verband met textureren, twisten, verven en breien van de garens kunnen logischerwijze niet los worden gezien van de feitelijke garenproduktie waarvoor rond 50 % van de investering bestemd was, aangezien de garens eerst na deze verwerkingsfases — die in de meeste ondernemingen, met inbegrip van de begunstigde, volledig geïntegreerd zijn — verder worden verwerkt of op de markt verkocht. Het oude produktieproces werd een aantal jaren geleden vervangen door de continue en geïntegreerde techniek die door de meeste polyamide- en polyesterproducenten reeds wordt gebruikt, zodat de betrokken investering niet meer inhield dan een normale modernisering van een verouderd bedrijf ten einde concurrerend te blijven. Zij kan niet als herstructurering worden gekenmerkt en had derhalve dienen te worden verricht met gebruikmaking van de financiële middelen van de onderneming zonder gebruikmaking van staatssteun.

Bovendien heeft de Commisie zich steeds principieel tegen bedrijfssteun gekant en is zij steeds van mening geweest dat, met name in de textiel-, kleding- en synthetische vezel- en garensector, investeringen door een onderneming om in bedrijf te blijven of haar bedrijf op te houden zonder grondige wijzigingen aan te brengen, niet in aanmerking kunnen komen voor steun. Hierbij dient nog te worden aangetekend dat dit standpunt door de Duitse Regering bij wettelijke gelegenheden in het verleden volledig is onderschreven.

In dit geval echter blijkt uit de produktiecapaciteit van de onderneming voor en na de betrokken investering duidelijk dat deze tengevolge heeft gehad dat de nettoproduktiecapaciteit voor zowel polyamide- als polyestergaren aanzienlijk is vergroot. Bovendien kunnen alleen deze capaciteitstoenemingen verklaren waarom de onderneming in staat was haar produktie beweerdelijk te rationaliseren en terzelfder tijd nog 110 arbeidsplaatsen te scheppen. Derhalve is de voor deze investering verleende steun in strijd met de steuncode voor synthetische vezels en garens en draagt de betrokken investering derhalve geen bijzonder kenmerk op grond waarvan de Commissie de betrokken steun zou kunnen vrijstellen van de regels

van de steuncode, ingevolge welke een dergelijke steun dient te worden voorkomen, daar elke schepping van capaciteit met staatssteun in strijd is met het communautair belang, dat de vermindering van de capaciteit beoogt, en de situatie van andere bestaande ondernemingen, die alle onder overcapaciteit lijden, nog verergert.

Zelfs in dit geval waarin de produktie van de gesteunde onderneming in hoofdzaak binnen de onderneming zelf wordt gebruikt, is de schade voor de ondernemingen binnen de Gemeenschap niet minder, omdat zij, gezien de extracapaciteit en de rigide verbruikspatronen zelf tot extra besnoeiingen moesten en moeten overgaan om de nieuwe capaciteit te Deggendorf te neutraliseren.

In haar opmerkingen uit hoofde van de procedure stelt de Duitse Regering dat de te Deggendorf geproduceerde typen garens, met name in hoofdzaak POY (voorgericht garen) niet in voldoende hoeveelheden en kwaliteit beschikbaar zijn. Dienaangaande moet worden opgemerkt dat dit produkt een der produkten der vezels en garens is waarvoor in de Gemeenschap in haar geheel een overschot bestaat en dat POY van hoge kwaliteit door een aantal ondernemingen in de Gemeenschap kan worden en wordt geproduceerd.

Bovendien moet erop worden gewezen dat de begunstigde te Deggendorf een dochteronderneming van een veel grotere moedermaatschappij is, die synthetische vezels, textiel en kleding produceert, zeer kapitaalkrachtig is en steeds is geweest, zodat in dit geval de marktkrachten alleen al zouden hebben volstaan om zonder interventies van staatswege een normale ontwikkeling en de betrokken investering te waarborgen.

In de afgelopen jaren heeft de Commissie de Lid-Staten steeds verboden financiële bijstand te verlenen aan producenten van synthetische vezels of garens in soortgelijke of in feite identieke situaties, namelijk wanneer de betrokken onderneming alleen haar produktie wilde moderniseren of rationaliseren zonder ook maar enige, van de ingevolge de steunregeling voor synthetische vezels vereiste wijziging aan te brengen.

Dientengevolge moet, mede gezien alle bovenstaande overwegingen met betrekking tot de afwijking van artikel 92, lid 3, onder c), van het Verdrag voor „steun om de ontwikkeling van bepaalde economische activiteiten te vergemakkelijken" worden opgemerkt dat de steun door de kosten voor de betrokken onderneming kunstmatig te verlagen de mededingingspositie van andere producenten in de Gemeenschap heeft verzwakt en derhalve tengevolge heeft gehad dat de capaciteitsbezetting verder werd verminderd en dat er een neerwaartse druk op de prijzen werd uitgeoefend ten nadele van en mogelijk leidend tot terugtrekking uit de markt van producenten die tengevolge van herstructurering en produktiviteits- en kwaliteitsverbeteringen uit eigen middelen tot nog toe hebben kunnen blijven voortbestaan. Derhalve kan de steun ten behoeve van de betrokken onderneming, wier marktpositie niet meer alleen wordt bepaald door haar eigen efficiency, verdiensten en capaciteiten, niet worden beschouwd als bij te dragen tot een ontwikkeling die uit Gemeenschapsoogpunt een tegenhanger voor de handelsvervalsende gevolgen van de steunmaatregelen zou vormen.

De afwijking van artikel 92, lid 3, onder a), is van toepassing op steun, waarmee de economische ontwikkeling van gebieden waar de levensstandaard uitzonderlijk laag is of waar een ernstige werkloosheid heerst, wordt bevorderd.

Toen de Commissie de procedure van artikel 93, lid 2, inleidde ten aanzien van het Tiende Kaderplan van het gezamenlijk programma van Bondsregering en Länder, nam zij het standpunt in dat de economische en sociale situatie in de Bondsrepubliek, hetzij op nationaal, hetzij op plaatselijk niveau, de toepassing van artikel 92, lid 3, onder a), niet rechtvaardigde. De Commissie uitte dit standpunt in de bijlage bij haar schrijven aan de Bondsregering van 6 november 1981. Deze mening werd bevestigd door de nadere studie die de Commissie uitvoerde voordat zij ten aanzien van de regionale steunregelingen van de Länder Baden-Würtemberg, Beieren, Hessen, Nedersaksen, Rijnland-Palts en Sleeswijk-Holstein de procedure van artikel 93, lid 2, inleidde, en werd nogmaals geformuleerd in de bijlage bij het schrijven van de Commissie aan de Bondsregering van 10 augustus 1984. De Commissie verwijst dan ook uitdrukkelijk naar deze beide verklaringen.

Het jongste onderzoek van de situatie door de Commissie bevestigt haar indruk dat er noch in de Bondsrepubliek in haar geheel, noch in het specifieke gebied waarop deze beschikking betrekking heeft, sprake is van een uitzonderlijk lage levensstandaard of van ernstige werkloosheid, zodat de in artikel 92, lid 3, onder a), bedoelde afwijking niet van toepassing is.

De in artikel 92, lid 3, onder c), voorziene afwijking is van toepassing op steun die de ontwikkeling van bepaalde regionale economieën vergemakkelijkt, doch de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt, niet zodanig verandert, dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad.

De sectoriële gevolgen van regionale steun voor de betrokken bedrijfstak dienen in dit geval zelfs voor de meest onderontwikkelde gebieden — waartoe Deggendorf zeker niet behoort — te worden gecontroleerd, weshalve de Commissie haar analyse van de economische en sociale situatie moet verrichten in het kader van het communautair belang, welk belang in deze sector uit vermindering van de capaciteiten bestaat.

De steuncode voor synthetische vezels en garens behelst als zodanig een communautair beleid dat expliciet door alle Lid-Staten wordt gesteund. Ingevolge dit beleid en in de situatie waarin de betrokken bedrijfstak thans verkeert, vergemakkelijken gesteunde investeringen ten behoeve van de vergroting van capaciteit of ter modernisering en rationalisatie van de produktie zonder enige van de ingevolge de steunregelingen voor synthetische vezels vereiste wijzigingen aan te brengen niet de ontwikkeling van bepaalde regionale economieën aangezien zij een produktie-installatie financieel en economisch niet renda-

beler kunnen maken en de betrokken arbeidsplaatsen niet kunnen waarborgen, zodat de in artikel 93, lid 3, onder c) aangegeven doelstellingen niet zouden worden bereikt.

Derhalve bevorderen de betrokken steunmaatregelen in dit geval niet de economische ontwikkeling van het gebied van Deggendorf in de zin van artikel 92, lid 3, onder c), daar zij het gebied geen duurzame inkomensverhoging of werkloosheidsvermindering hebben opgeleverd, doch kunnen zij wel de mededinging binnen het intracommunautaire handelsverkeer vervalsen zonder de noodzakelijke bijdrage tot de regionale ontwikkeling te leveren. Dienaangaande dient te worden aangetekend dat de Commissie zich om dezelfde reden genoopt heeft gezien staatssteun aan andere vezel- en/of garenproducenten te verbieden die gevestigd zijn in regio's van de Gemeenschap welke met veel grotere werkloosheidsproblemen te kampen hebben en waar de levensstandaard veel lager is dan in het gebied van Deggendorf.

In artikel 92, lid 2, onder c), van het Verdrag wordt bepaald dat steunmaatregelen aan de economie van bepaalde streken van de Bondsrepubliek Duitsland die nadeel ondervinden van de deling van Duitsland, voor zover deze steunmaatregelen noodzakelijk zijn om de door deze deling berokkende economische nadelen te compenseren, met de gemeenschappelijke markt verenigbaar zijn. In artikel 92, lid 2, onder c), wordt de afwijking van het steunverbod van artikel 92, lid 1, afhankelijk gesteld van duidelijk omschreven uitzonderlijke omstandigheden. De Commissie heeft derhalve de plicht na te gaan of de steun aan de in artikel 92, lid 2, onder c), gestelde voorwaarden voldoet.

In het betrokken geval behoeft de Commissie zich niet ermee bezig te houden of het nadeel dat de deling oorspronkelijk heeft veroorzaakt, gezien de sinds die deling reeds verstreken tijd en wegens de sterker wordende eenheid van de gemeenschappelijke markt, is verminderd.

In de betrokken bedrijfstak waar het thans om gaat, moet de Commissie wel wegens sectoriële overwegingen, die in de steuncode voor synthetische vezels en garens zijn vervat en hiervoor in bijzonderheden zijn uiteengezet, waarbij elke steun voor deze soort investering wordt verboden en waarmee de Duitse Regering uitdrukkelijk heeft ingestemd, met name bij brieven van 9 september 1981 en 5 september 1983, tot de gevolgtrekking komen dat de gesteunde investering waarom het hier gaat, niet passend was om enig economisch nadeel in het gebied van Deggendorf te compenseren, daar hier geen aanzet werd gegeven tot een duurzame economische ontwikkeling.

De Commissie is nooit van oordeel geweest dat het „Zonenrandgebiet" automatisch is vrijgesteld van het toezicht op steunmaatregelen van de Staten ten behoeve van industriesectoren die aan een specifieke, ter bestrijding van een, ernstige crisis geformuleerde steuncode onderworpen zijn. Zij heeft de Duitse Regering met name in haar schrijven van 6 november 1981 betreffende het Tiende Kaderplan van Bondsregering en Länder van deze sectoriële voorbehoudens in kennis gesteld. Deze zijn nooit door de Duitse Regering betwist.

Bovendien is dit beleid geconcretiseerd toen de Commissie in 1985 verbood staatssteun te verlenen aan een producent van synthetische garens te Neumünster, in het „Zonenrandgebiet", die — evenals in dit geval — zijn produktie slechts wilde moderniseren en rationaliseren zonder een van de fundamentele wijzigingen aan te brengen die ingevolge de desbetreffende regeling werden vereist (1).

Derhalve moet worden geconcludeerd dat de aan de onderneming te Deggendorf verleende steun niet voor de afwijking van artikel 92, lid 2, onder c), van het Verdrag in aanmerking kan komen.

Gezien alle bovenstaande overwegingen is de betrokken steun onrechtmatig omdat de Duitse Regering de krachtens artikel 93, lid 3, van het Verdrag op haar rustende verplichtingen niet is nagekomen. Zij voldoet niet aan de voorwaarden die moeten worden vervuld om één van de afwijkingen van artikel 92, leden 2 en 3, van het Verdrag toepassing te kunnen doen vinden. Derhalve moet de steun door terugvordering worden ingetrokken,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN :

Artikel 1

De steun ten bedrage van een subsidie van 6,12 miljoen DM ingevolge het gezamenlijke regionale steunprogramma van Bondsregering en Länder (Gemeinschaftsaufgabe) en een lening van 11 miljoen DM tegen een rentevoet van 5 % en met een looptijd van acht jaar ingevolge het regionale steunprogramma van het Land Beieren, beide verleend aan een producent van polyamide- en polyestergaren te Deggendorf gedurende de periode 1981-eind 1983, en waarvan de Bondsregering achteraf bij brieven van 22 maart en 25 juli 1985 de Commissie in kennis heeft gesteld, zijn onrechtmatig aangezien zij in strijd met bepalingen van artikel 93, lid 3, van het Verdrag werden verleend. Zij zijn bovendien onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt in de zin van artikel 92 van het Verdrag.

Artikel 2

De in artikel 1 bedoelde steun dient door terugvordering te worden ingetrokken en de Bondsrepubliek dient de Commissie binnen twee maanden na de datum van kennisgeving van deze beschikking van de door haar, ter voldoening daaraan getroffen maatregelen in kennis te stellen.

(1) PB nr. L 181 van 13. 7. 1985, blz. 42.

Artikel 3

Deze beschikking is gericht tot de Bondsrepubliek Duitsland.

Gedaan te Brussel, 21 mei 1986.

Voor de Commissie
Peter SUTHERLAND
Lid van de Commissie